

Otázka: Správa školství

Předmět: Veřejná správa

Přidal(a): Lucinka0305

Vyšší odborná škola (VOŠ) rozvíjí a prohlubuje znalosti a dovednosti studenta získané ve středním vzdělávání a poskytuje všeobecné a odborné vzdělání a praktickou přípravu pro výkon náročných činností. Absolventům SŠ zakončených MZ poskytuje možnost dalšího zvyšování kvalifikace. Obory vzdělání na VOŠ jsou zaměřeny především na praktickou profesní orientaci a trvají zpravidla 3 roky, u zdravotnických oborů až 3.5 roku. Lze přijmout uchazeče, kteří získali maturitu a při přijímačkách splnili podmínky pro přijetí. O přijetí rozhoduje ředitel této školy. Školní rok začíná 1. září a končí 31. srpna následujícího kalendářního roku. Člení se na zimní období (1.9. - 31.1.) a letní období (1.2. - 31.8.). Teoretická příprava se uskutečňuje formou přednášek, seminářů, konzultací, cvičení, exkurzí. Rozvrh hodin stanoví ředitel. Uchazeč se stává studentem dnem zápisu ke vzdělávání. Dokladem o vzdělání je výkaz o studiu, kam se zapisuje hodnocení studenta.

VOŠ není vysokou školou, ani žádným typem vysoké školy (respektive university), nicméně podobně jako vysoké školy, či konzervatoře, tak i VOŠ se řadí mezi instituce, které poskytují terciální vzdělání. Vzdělávání na VOŠ je úspěšně zakončeno tzv. absolutoriem, které se skládá ze zkoušky z odborných předmětů, z cizího jazyka a obhajoby absolventské práce. Úspěšný absolvent VOŠ má též právo používat označení (neakademickým titul) diplomovaný specialista (ve zkratce DiS. uváděné za jménem a oddělené od něj čárkou), stejně tak jako absolvent konzervatoře. Dosažený stupeň vzdělání na VOŠ je podle mezinárodních klasifikačních stupňů pro vzdělání v podstatě na stejné úrovni jako bakalářské studium (na VŠ). VOŠ jsou zařazeny do českého vzdělávacího systému od roku 1995 a vzdělává se na nich přibližně 10 % absolventů - jejich postavení v rámci tohoto systému se tak řadí (obdobně jako u konzervatoří) mezi střední školy a vysoké školy. V anglicky mluvících zemích obdobný typ školy odpovídá zhruba označení anglického *college*.

Vzdělávání na VOŠ (i na konzervatoři) se v Česku řídí primárně dle školského zákona (tedy dle

zákona o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů), nikoli dle vysokoškolského zákona (zákon o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů).

Vzdělávání na VOŠ

Vzdělávací program (obor) = VOŠ obvykle poskytuje 1 vzdělávací program, který musí být akreditovaný MŠMT ČR. Ve srovnání s většinou vysokých škol (resp. s univerzitami) není VOŠ členěna na fakulty a nenabízí více vzdělávacích programů (oborů vzdělání). Vzdělávací program však může být rozdělen na více zaměření. Studenti jsou členěny obvykle do skupin v počtu minimálně 10 studentů, maximálně však 40 studentů.

Hodnocení a způsob zkoušení = Hodnocení a zkoušení jsou podobné jako na vysoké škole (tam se užívá zpravidla standardní klasifikační systém ECTS - z anglického *European Credit Transfer and Accumulation System*), s rozdílem se však hodnotí i formou průběžného hodnocení. Dále formou zápočtu, klasifikovaného zápočtu nebo zkoušky. Zápočet má obvykle písemnou formu, zkouška formu ústní. Hodnotí se podobně jako na vysoké škole (1 - výborně, 2 - velmi dobře, 3 - dobře, 4 - nevyhověl). Stejnými známkami se hodnotí i absolutorium.

Docházka = Od studenta se vyžaduje docházka a účast na většině přednáškách, seminářích, cvičeních, včetně odborné praxe. Ty jsou nezbytné i k získání zápočtu nebo připuštění ke zkoušce ve zkouškovém období. Při vysoké absenci studenta (bez lékařského doložení nepřítomnosti) není zpravidla možné získat zápočet nebo složit zkoušku.

Absolutorium = Ukončení VOŠ je formou absolutoria, které řádně probíhá 1 den, většinou v měsíci červnu (záleží na škole), opravné absolutorium dle vypsání termínů školy. Student skládá zkoušku z maximálně 3 odborných předmětů, z cizího jazyka a obhajobou absolventské práce. Do celkového hodnocení absolutoria se započítává klasifikace zkoušky z odborných předmětů, zkoušky z cizího jazyka a obhajoby absolventské práce. Celkové hodnocení absolutoria oznámí studentovi předseda zkušební komise v den složení této zkoušky a po jejím složení získá osvědčení o absolvování studia, diplom a vysvědčení o absolutoriu. K těmto dokladům je na většině VOŠ automaticky vydáván tzv. europass obsahující výpis předmětu, zkoušek a zápočtů jak v české, tak i v anglické verzi.

Školné = Studenti VOŠ v ČR platí zpravidla školné, a to nejen na soukromé VOŠ, ale i na škole veřejné. Jedná se o jeden z podstatných rozdílů mezi vzděláváním na VOŠ a studiem na VŠ, kde se školné obvykle na veřejných vysokých školách neplatí. Školné se na VOŠ platí obvykle 2x

za školní rok, a to jednou na začátku zimního a jednou na začátku letního semestru. Výši školného na veřejné VOŠ upravuje školský zákon (zákon č. 561/2004 Sb., zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání).

Spolupráce s vysokými školami = Pro úspěšné absolventy VOŠ v rámci české legislativy je umožněno zkrátit si případné další studium na některých vysokých školách. Po úspěšném ukončení studia na VOŠ je tedy možné v případě zájmu nastoupit na bakalářské studium přímo do vyššího ročníku vysokých škol. Tuto možnost dává znění zákona o vysokých školách. (Po absolvování bakalářského studia je tedy možné i případné další studium na VŠ v navazujícím magisterském studijním programu či event. následně i v doktorském programu.)

Vysoké školy jsou PO a nejvyšším článkem vzdělávací soustavy a jsou vrcholnými centry vzdělanosti, nezávislého poznání a tvůrčí činnosti a mají klíčovou úlohu ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti. Uskutečňují akreditované studijní programy a programy celoživotního vzdělávání.

Typy studijních programů jsou bakalářský, magisterský, doktorský. VŠ může být veřejná, soukromá nebo státní (tzn. pouze vojenská a policejní). VŠ je univerzitní (všechny typy studijních programů) nebo neuniverzitní (nečlení se na fakulty a má pouze Bc. a Mgr. obory). Studium může standardně probíhat v prezenční (denní), distanční (dálkové), nebo kombinované (kombinace obou předchozích) formě studia. Nikdo kromě VŠ nemá právo přiznávat akademický titul, konat habilitační řízení, konat řízení ke jmenování profesorem, používat akademické insignie a konat akademické obřady. Na VŠ je nepřípustné zakládat a organizovat činnost politických stran a hnutí.

Podmínkou přijetí ke studiu je dosažení úplného středního vzdělání (nebo úplného středního odborného) a úspěšné vykonání přijímacích zkoušek. VŠ si mohou stanovit různé a vlastní podmínky přijetí ke studiu. Uchazeč se stává studentem dnem zápisu do studia. Studium se člení na semestry, ročníky nebo bloky, každý se skládá z období výuky a zkoušek a z období prázdnin. Studentům mohou být přiznána stipendia (za vynikající výsledky, za vědecké, výzkumné, vývojové výsledky, v tíživé soc. situaci). Studium se zakončuje státní zkouškou, která se koná před zkušební komisí.

VŠ vede matriku studentů, která slouží k evidenci a rozpočtovým a statistickým účelům. Údaje se sdělují pouze na základě právního zájmu.

Orgány VŠ

- **Akademický senát** = Nejvyšší zastupitelský orgán VŠ (11 členů), je volen členy akademické obce a je složen z pracovníků a studentů zvolených na 3 leté funkční období. Zasedání senátu jsou veřejná. Členství je neslučitelné s funkcí rektora, prorektora, děkana a proděkana. Akademický senát schvaluje rozpočet školy, schvaluje vnitřní předpisy, výroční zprávu o činnosti a hospodaření, schvaluje návrh rektora na jmenování členů vědecké a disciplinární komise, schvaluje podmínky ke studiu. (Akademickou obec tvoří také akademičtí pracovníci a studenti).
- **Rektor** = Je v čele VŠ, je jmenován a odvoláván prezidentem na návrh akademického senátu. Zastupují jej prorektoři. Funkční období jsou 3 roky, může být zvolen 2x po sobě. Jedná a rozhoduje ve věcech školy, pokud zákon nestanoví jinak.
- **Vědecká rada** = Členy jmenuje a odvolává rektor, jsou to významní představitelé programů, které VŠ vyučuje. Předsedou rady je rektor. Rada projednává např. dlouhodobý záměr školy, schvaluje studijní programy, vyjadřuje se k otázkám rektora.
- **Disciplinární komise** = Členy jmenuje rektor z řad členů akademické obce, polovinu tvoří studenti. Funkční období je 2 roky. Projednává disciplinární přestupky studentů.
- **Správní rada** = Nejméně 9 členů, na návrh rektora je jmenuje ministr na 6 let, nejsou to zaměstnanci dané VŠ. Po prvním jmenování se losem určí jména jedné třetiny členů, jejichž funkční období skončí po 2 letech, a jedné třetiny, jejichž funkční období skončí po 4 letech. V čele je předseda, který svolává radu minimálně 2x ročně. Vyjadřuje se k rozpočtu, k dlouhodobému záměru, k výroční zprávě, dává písemný souhlas k některým právním úkonům, k převodům movitostí. Dbá na správné zachování účelu VŠ, na uplatnění veřejného zájmu v její činnosti a na řádné hospodaření s jejím majetkem.
- **Kvestor** = Jmenuje a odvolává jej rektor, řídí hospodaření školy, uzavírá smlouvy v rozsahu určeném rektorem.

Studijní programy

- **Bakalářský** = Je zaměřen zejména na přípravu k výkonu a obsahuje rovněž vybrané teoretické poznatky. Standardní doba studia včetně praxe je nejméně 3 a nejvýše 4 roky. Studium se ukončuje státní závěrečnou zkouškou, jejíž součástí je obhajoba bakalářské práce. Absolventům se uděluje akademický titul „bakalář“ – ve zkratce Bc. Absolventům v oblasti umění se uděluje akademický titul „bakalář umění“ ve zkratce BcA. Tyto tituly se uvádí před jménem.
- **Magisterský** = Je zaměřen na získání teoretických poznatků, na zvládnutí jejich aplikace a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti. Standardní doba studia je nejméně 4 a nejvýše 6 roků. Magisterský studijní program může navazovat na bakalářský – pak je

doba studia nejméně 2 a nejvýše 3 roky. Studium se ukončuje státní závěrečnou zkouškou, jejíž součástí je obhajoba diplomové práce. Státní závěrečná zkouška se koná před zkušební komisí, její průběh i vyhlášení výsledku jsou veřejné. Dokladem o ukončení studia a o získání akademického titulu je vysokoškolský diplom a vysvědčení o státní zkoušce. V oblasti lékařství a veterinárního lékařství a hygieny se studium řádně ukončuje státní rigorózní zkouškou.

Absolventům studia se udělují tyto akademické tituly:

- V oblasti ekonomie, technických věd a technologií, zemědělství, lesnictví a vojenství „inženýr“ – Ing.
- V oblasti architektury „inženýr architekt“ – Ing. arch.
- V oblasti lékařství „doktor medicíny“ – MUDr.
- V oblasti veterinárního lékařství a hygieny „doktor veterinární medicíny“ – MVDr.
- V oblasti umění „magistr umění“ – MgA.
- V ostatních oborech „magistr“ – Mgr.

Absolventi magisterských studijních programů mohou vykonat v téže oblasti studia státní rigorózní zkoušku, jejíž součástí je obhajoba rigorózní práce a pak mohou používat tyto akademické tituly:

- V oblasti práva „doktor práv“ – JUDr.
 - V oblasti humanitních, pedagogických a společenských věd „doktor filozofie“ – PhDr.
 - V oblasti přírodních věd „doktor přírodních věd“ – RNDr.
 - V oblasti farmacie „doktor farmacie“ – PharmDr.
 - V oblasti katolické teologie „licenciát teologie“ – ThLic. nebo „doktor teologie“ – ThDr.
-
- **Doktorský** = Je zaměřen na vědecké bádání a samostatnou tvůrčí činnost v oblasti výzkumu nebo vývoje nebo na samostatnou teoretickou a tvůrčí činnost v oblasti umění. Standardní doba studia jsou 3 roky. Studium probíhá podle individuálního studijního plánu pod vedením školitele. Studium se ukončuje státní doktorskou zkouškou a obhajobou disertační práce. Absolventům se uděluje akademický titul „doktor“ – PhD., v oblasti teologie „doktor teologie“ – ThD.

Součásti veřejné vysoké školy (VŠ a její součásti může zřizovat a rušit pouze zákon, můžou se sloučit nebo splynout, rozdělit na jiné)

- **a) Fakulty** - uskutečňují nejméně jeden akreditovaný studijní program, mají samostatné akademické orgány (akad. senát, děkan, vědecká rada, disciplinární komise, tajemník a studenti), mají právo používat vlastní insignie a konat akademické úřady.
- **b) Vysokoškolské ústavy** - vykonávají vědeckou, výzkumnou, uměleckou a další tvůrčí činnost. V čele stojí ředitel, kterého jmenuje a odvolává rektor.
- **c) Jiná pracoviště pro vzdělávání a vědeckou činnost.**
- **d) Účelová zařízení pro kulturní a sportovní činnost, pro ubytování a stravování.**

Uznání zahraničního vzdělání = Absolvent zahraniční školy, který získal doklad o dosažení základního, středního nebo vyššího odborného vzdělání v zahraničí, může požádat krajský úřad příslušný podle místa pobytu žadatele o:

- a) vydání osvědčení o uznání rovnocennosti zahraničního vysvědčení v ČR,
- b) rozhodnutí o uznání platnosti („nostrifikace“)

Pokud se obsah a rozsah vzdělání liší, úřad žádost zamítne nebo nařídí nostrifikační zkoušku.

Zahraníční vysoká škola = Od září roku 2016 české právo (vysokoškolský zákon) upravuje působnost zahraničních organizací na svém území, tedy institucí či firem, které na území Česka poskytují vysokoškolské vzdělání pod zahraničí akreditací. Za zahraniční vysokou školu v ČR je tak nyní dle zákona považována každá PO ustavená dle právních předpisů jiného státu.

Celoživotní vzdělávání zahrnuje každé studium během života. Je považováno za proces získávání a rozvoje vědomostí, intelektových schopností a praktických dovedností, a to i nad rámec počátečního vzdělávání. Může být realizováno organizovanou prostřednictvím individuální zájmové činnosti nebo spontánně, bezděčně nebo formálně na některých školách.

Patří sem nepovinná i povinná školní docházka, rekvalifikace, kurzy, vzdělávání seniorů (tzv. univerzita 3. věku). Je realizováno různými organizacemi (např. vysokými školami), které se

zaměřují na různé skupiny a nabízejí vzdělání nebo kurzy různého zaměření.

Univerzita třetího věku (U3V) je koncepce celoživotního vzdělávání pro zájemce v každém věku. Speciální vzdělávací program pro seniory má původ ve Francii.

V českém prostředí došlo k založení první univerzity třetího věku v roce 1986 v Olomouci. První akademická však vznikla na 1. lékařské fakultě UK v Praze a naplno se tento trend rozvinul po roce 2000. V současnosti tuto možnost nabízí většina českých veřejných vysokých škol. Na každý kraj vychází minimálně 1 univerzita třetího věku, takže možnost studovat i v pozdějším věku mají skutečně všichni. Další univerzity navíc vznikají i v rámci VOŠ a fakult, které jsou pobočkami velkých vysokých škol v menších městech.

Soukromá vysoká škola je PO, která má sídlo, svou ústřední správu nebo hlavní místo své podnikatelské činnosti na území některého členského státu EU, nebo která byla zřízena nebo založena podle práva některého členského státu EU, je oprávněna působit jako soukromá vysoká škola, pokud jí MŠMT udělilo státní souhlas. Před rozhodnutím si ministerstvo vyžádá stanovisko akreditačního úřadu k udělení státního souhlasu. Soukromá vysoká škola je povinna zajistit finanční prostředky pro vzdělávací a vědeckou činnost. Obvykle se zde tedy, oproti veřejným a státním vysokým školám v Česku, platí školné. Vnitřní předpisy se stanovují podle zákona o vysokých škol. Soukromá VŠ je povinna MŠMT předkládat pravidelně výroční zprávu, dlouhodobý záměr, oznamovat průběh svého chodu.

MŠMT může poskytnout soukromé VŠ dotace na základě dlouhodobého záměru, pokud je tato škola veřejně prospěšnou PO zapsaná ve veřejném rejstříku.

V Česku takto v současné době (2019) působí 36 soukromých vysokých škol, 3 z nich jsou univerzitního typu.